

A BUDAPESTI DEÁK-TÉRI ÁG. HITV. EVANG.
TESTVÉREGYHÁZAK

ELEMI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLÁJÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1932/33. TANÉVRŐL

KÖZLI:

GROSZ JÁNOS

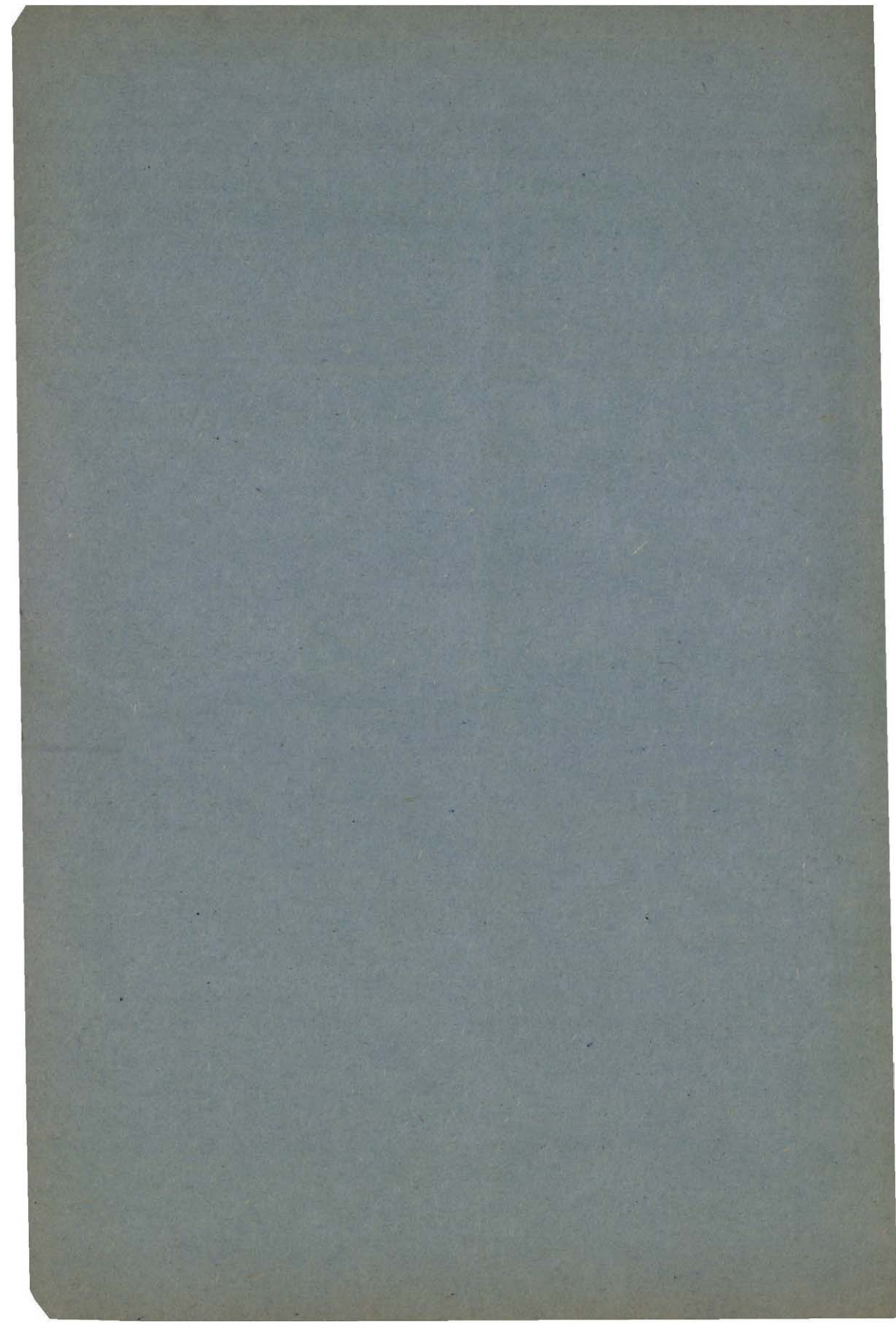
h. igazgató

Mágyaróráz János

Grosz János

Fővárosi Nyomda Részvénytársaság, Budapest, VI., Lovag ucca 18.

1933

A BUDAPESTI DEÁK-TÉRI ÁG. HITV. EVANG.
TESTVÉREGYHÁZAK

ELEMI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLÁJÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1932/33. TANÉVRŐL

KÖZLI:

GROSZ JÁNOS

h. igazgató

Mágoesy István

Fővárosi Nyomda Részvénytársaság, Budapest, VI., Lovag ucca 18.

1933

LEHRBÜCHER DER MATHEMATIK
VON
LEO KANTOR

LEHRBUCH DER ALGEBRA

ERSTE THEIL

VON
LEO KANTOR

GRUNDLAGEN
DER ALGEBRA

VERLAG VON
DEUTSCHE VERLAGS-ANSTALT FÜR
LEHRBÜCHER
LEIPZIG

Visszapillantás.

(1919—1932.)

A háború után beállott gazdasági válság következtében iskolánk működéséről 1918 óta nem jelent meg értesítő. Most, hogy ismét megjelentetjük azt, röviden kitérünk azon mozzanatokra, melyek iskolánk történetében feljegyzésre tarthatnak számot.

Az 1918—19. évi események megrázkódtatták iskolánk életét is. A nehéz évek elmúltával iskolafenntartó hatóságunk az elemi iskolát külön választotta az akkori polgári leányiskolától, miután előtérben állott a polgári leányiskolának átszervezése leánykollégiummá. Így elemi iskolánk 1919 szeptember 1-én külön igazgatás alá került. Az iskolafenntartó hatóság *Szűsz Lajost* bízta meg az iskola vezetésével, ki nagy ügybuzgósággal és rátermettséggel fogott hozzá a kezdet nehézségeinek leküzdéséhez. A régi kipróbált tanítótöbbség támogatása mellett ez sikerült is neki és iskolánk a változott viszonyok mellett is megtartotta régi magas színvonalát. Befogadóképessége még szűknek is bizonyult annyira, hogy párhuzamos osztályok felállítása is indokolt lett volna. Ez azonban a termék hiánya miatt nem volt keresztülvihető.

A tanítótöbbség tagjai ebben az időben a következők voltak: *Döbrentey Irén, Jakobei Margit, Trauschenfels Elza, Mokry Eszter, Kalma Pál, Lahmann György, Pósch Károly* és *Szűsz Lajos*.

1920-ban kivált az intézetünkből *Trauschenfels Elza*, akit szíve és lelke más működési térre szólított s ki jelenleg a „FÉBÉ” diakonisszaegylet főnöknője. A kiváló tanítónő helyét özv. *Windt Józsefné* foglalta el, aki iskolánknál már 1899—1906-ig mint rendes tanítónő működött s ügybuzgósága mindnyájunk előtt ismert volt.

1924-ben gyászos felhők tornyosultak virágos kertünk égboltozatán. *Pósch Károly*, a gyermekvilág és a természet szerelmese, a kedves „Pósch bácsi” február 28-án hirtelen meghalt. Ugyyszólván hivatása közben, az ő szeretett tanítványai körében érte utól a kérlelhetetlen halál. Dél előtt még tanított, jókedvűen tréfálgatott, tizenegy órakor hirtelen rosszul lett s délután 3 órakor agyvérzés következtében el-

hunyt anélkül, hogy szereteteihez csak egy búcsúsztól szólhatott volna. Temetése március 1-én ment végbe nagy részvét mellett.

Pósch Károly Pozsonyban született 1874-ben. Tanulmányait az ottani ev. liceumban és a soproni ev. tanítóképzőintézetben végezte. Tanítóskodott Grinádon (Pozsony m.) és Pozsonyban, ahonnan 1912-ben iskolai hatóságunk meghívása folytán iskolánkba került.

Már diákkorában kitűnt a természettudományok iránti szeretetével, amely alapos és mély bűvárlatokra is készítette. Ezeket mint tanító is fokozott mértékben folytatta. Boncolókéssel, nagyítóüveggel a kezében s a természet iránti szeretettel szívében járta a szántóföldet, gyümölcsöst, szőlőt, kísérleti és ipartelepeket, múzeumokat, könyvtárakat, honnan szívesen és felüdülve tért vissza a neveléstudomány virágos ösvényére, hogy kicsinyeinek lelkébe sugározza át a szerzett ismereteket.

Irodalmi munkássága, mely főleg az alsóbbrendű lényekre terjedt ki, szakmunkái, a szőlő és gyümölcsfák betegségeiről s azok okozóiról készített szemléltető képei és a külföldön is használt gyűjteményei a tudományos körökben is elismerést váltottak ki.

Mint pozsonyi tanító alapította a „Pozsony és Vidéke“ című ifjúsági folyóiratot, melynek szerkesztését még mint iskolánk tanítója is egy ideig vezette, de később a felmerült nehézségek miatt kénytelen volt beszüntetni. Akkor alapította a mi ifjúságunk számára az „Iskola Urániája“ című folyóiratot, melyet a háború által előidézett nehéz időkben is fenntartott egészen haláláig. Kedvelt, szórakoztatva tanító, természettudományi alapon álló ifjúsági folyóirat volt ez, amely bizonyára sok kicsiny olvasójának lelkébe oltotta bele a nagy mindenség iránti szeretetet. A napilapok is elismerőleg nyilatkoztak e lapról, mint olyanról „mely szövegben és képben egyaránt kitűnően szolgálja a nemes célt“. Dr. *Mágócsy Dietz Sándor* egyetemi tanár pedig a következő sorokkal tüntette ki: „A „Beköszöntő“-ben kifejezett eszméit, érzelmeit teljesen osztom és mint a természet lelkes híve, lelkem melegével üdvözlöm. Egyházunk, hazánk és nemzetünk érdekében végtelenül fontosnak tartom, hogy eszméi mennél tágasabb körben, mennél több gyermek lelkében visszhangra találjanak. Őszinte melegséggel kívánom, hogy ezirányú nemes vállalkozása sikerrel járjon és így hosszú életű legyen!“

Kis olvasóinak számára nagy buzgalommal gyermekkönyvtárt létesített. „Vándormadár“ címen túrista csapatot szervezett, amellyel gyakorta bebarangolta a budai hegyek vadregényes tájait. Lapjának keretében ifjúsági előadásokat

is tartott. Úgyszintén gyermek-színelőadásokat, mely alkalommal a nézőtér megtelt vidám gyermeksereggel s azok kísérőivel.

Az ő meséi bizony soká fülükbe csengtek itthagytott apróságainak és bizonyára sokáig várták a hihetetlen gyorsasággal eltűnt tanító bácsit, hogy egyszer csak belép hozzájuk és elkezdi újra: „Hol volt, hol nem volt...” És most róla emlékezvén, úgy érezzük, hogy azok a magvak, amelyeket kicsinyeinek zsenge lelkébe plántált, termő talajra hullottak. Mint a költő mondta róla:

„Igy emeltél te önmagad
Szent emléket, mely megmarad,
Mert a lelkünkbe zártan él
S mindig rólad beszél.“ (ifj. dr. Bókay J.)

Az árván maradt II. fiú-osztályt *Lányi Mária*, az összeomlás után Selmecebányáról menekült s iskolánkba beosztott helyettes tanítónő vette át, ki nagy szorgalommal és hozzáértéssel igyekezett a pásztor nélkül maradt báránycáknak gondozója és nevelője, szeretetével pedig vigasztalója lenni. Hogy ez sikerült is neki, azt mutatja, hogy még a III. osztályban is ő végezte a nemes feladatot, úgy a felettes hatóság, mint a szülők megalégedésére.

Még az elköltözött kartárs sírja felett ki sem hajtottak a virágok s a bánatos szemekben fel sem száradtak a könynyek, amikor fájó szívvel láttuk iskolánk igazgatóját, *Szűsz Lajost* küzködni egy kegyetlen kórral. Szomorúan láttuk a hatalmas szervezet lassú összeomlását, lelkének mind bánatosabbra fordulását és felgyógyulásában való reményének elhalványulását. Hiába volt az orvosi tudomány, hiába volt a súlyos műtét, nem volt segítség. 1925 január 24-én délután hat órákor kiszenvedett 50 éves korában.

Szűsz Lajos Bánfalván (Sopron m.) született 1874-ben. Tanulmányait a soproni ev. líceumban és a soproni ev. tanítóképző-intézetben végezte. Egy évig Vászolyban (Zala m.), majd a székesfőváros elemi iskoláiban tanítószkodott. Iskolánkhoz 1906-ban választatott meg Lux Ede utódjául. Itt fejtette ki munkásságának legjavát. Mint tanító a fegyelmezettségnek mintaképe volt. Tanítási modora s az elért eredmény által csakhamar kitűnt s nemcsak iskolánkba vonzotta a gondos tanítást és nevelést igénylő szülők gyermekeit, hanem a legelőkelőbb családok bízták avatott kezére gyermekeiknek házi tanítását. Az ő kezdeményezésére léptették életbe iskolánknál a fővárosi viszonyoknak jobban megfelelő délelőtti egyhuzamban való tanítást, valamint az osztályfelvezető rendszert.

Mint tollforgató ember, a tanügyi lapoknak, különösen volt tanáranak, Papp Józsefnek szerkesztésében megjelenő „Evangelikus Népiskola”-nak állandó munkatársa volt. Az 1905-ben kiadott tantervet alapos tanulmány tárgyává téve „Vitorlázás az új tanterv körül” cím alatt majdnem két éven át folytatólagos cikkeivel boncolgatta azt a gyakorlati pedagógus élelátásával. Iskolánk 1906—7., 1907—8. és 1915—16. évi értesítője is őriz az ő tollából értékes cikkeket. Kedves kis kézikönyvet is írt Mikolík Kálmánnal együtt „Földrajz az elemi iskola III. osztálya számára” címen, mely 1914-ben jelent meg és sok éven át sikerrel használtuk iskolánkban. Rövid ideig az orsz. ev. tanítóegyesületnek elnöke is volt, mint a nagynevű Alexy Lajos ceglédi ig. tanító utódja. Míg nem a kegyetlen kór keresztelte minden nemes szándékát és letörte ambícióját. 1925 január 27-én helyeztük örök nyugalomra a Kerepesi temetőben a még frissen hantolt másik sír közelében. Szívbemarkoló szavakat adott a költői lélek az elköltözött tanítójától könnyezve búcsúzó kicsiny tanítványnak ajakára:

„Atyánk voltál, elnéző jó atyánk
S most árvák lettünk, hogy elhagytál minket.
Mondd, gondolsz-e az égbe néha ránk,
Kiket bölcs szavad jóságosan intett?
Bizony elmentél, sok kis árvát hagytál,
De mindazt a jót el nem viheted,
Amit nekünk már ajándékba adtál,
Mert nekünk adtad egész szívedet.
S mi őrizzük e szívet: dobbanása,
Magyar érzése szent tüzekkel éget,
S bennünk fakaszt új rügyet tanítása —
Igy emelünk neked örök emléket.”

(Ifj. dr. Bókay J.)

Mindkét hű munkás sírja fölé a kartársi szeretet és a tanítványi hála márvány emléket állított, amelyeket 1925 szeptember 30-án a volt tanítványok s azok szüleinek részvételével avattunk fel. Áldott legyen emlékezetük!

Szűsz Lajost a IV. fiú osztályban betegsége alatt és halála után is egy ideig Broschkó Klára tanítónő helyettesítette nagy szakavatottsággal és buzgósággal, majd március 1-én Grosz János, kolozsvári ig. tanító lépett meghívás folytán örökébe, aki elődjének nyomdokait követve, a hozzáfűzött reményeket teljesen beváltotta. Az igazgatói teendőket ellátását felettes hatóságunk Lahmann Györgyre bízta, aki az igazgatót már betegsége alatt is helyettesítette.

1925 szeptember 1-én a még üresedésben levő tanítói ál-

lást iskolafenntartó hatóságunk meghívás útján *Dex Ferenc* pozsonyi tanítóval töltötte be, ki szakavatottságával és ügybuzgóságával megnyerte úgy a tanulók és szülők szeretetét és ragaszkodását, mint feletteseinek elismerését.

Alig vált teljessé a férfi testület, midőn a női oldalt fenyegette a régi, lelkes tanerőknek kiválása. Ugyanis *Mokry Eszter* tanítónő kartársunk 1925 november 1-én, egy évi szabadságának letelte után, megrendült egészségi állapotára való tekintettel harmincegy évi működés után nyugalomba vonult. *Mokry Eszter* állandóan a IV. leány osztályt vezette s úgy tanítási módjának rendszerességével, mint egyéniségével és jellemképzésével maradandó, mély hatást gyakorolt a reá bízott növendékek lelkületére. A keze alól kikerült, kitűnően előkészített leánykákat mindenkor nagy örömmel fogadták bármely leány középiskolában.

Helyette a IV. leány osztály vezetését *Oravecz Ilona* tanítónő vette át, ki iskolánknál 1915 óta részint mint szaktanító, részint mint helyettes osztálytanító működött. Iskolánk kötelékéből 1925 júniusában kilépett, miután a székesfővárosnál nyert alkalmazást.

A nyugalomba vonult tanítónő helyére az iskolai hatóság *Jakobei Erzsébet* rendes tanítónőt helyezte át, aki iskolánknál 1905 óta működött, mint kézimunka tanítónő.

1929 szeptember 1-jével ugyancsak nyugalomba vonult *Jakobei Margit* tanítónő 38 évi munkásság után. Egyénisége szinte kötelezte a legkisebb leánykák tanítására. Csak látni kellett őt, amint a szepegő, félénk kis leánykát magához ölelve, nyájas modorával, szelíd hangjával mint tudta azt megnyerni s lelkületébe bizalmat és bátorságot varázsolni. Így tanítgatta az I. leány-osztályt legalább 30 évig, míg az utóbbi években felvezette őket a II. osztályig. Jelenlegi tanítványainak anyái és nagyanyái között bizonyára számosan vannak, akik hálával és szeretettel gondolnak vissza a kedves „Margit néni“-re.

Kívánjuk, hogy a megérdemelt nyugalom csendes napjaiban mindkét kartársnőnknek lelkét aranyozza be az a megelégedés és boldogság, amit a jól végzett munka áldása nyújt.

Jakobei Margit utóda *Lányi Mária* tanítónő lett, aki 1919-től sokoldalú hasznos munkásságot fejtett ki iskolánknál, részint mint irodai kisegítő, részint mint helyettes osztálytanító s így ügybuzgósága és rátermettsége mindnyájunk előtt ismeretes volt.

1932. január 1-én *Lahmann György* igazgató megrendült egészségi állapota miatt egy évi szabadságot kért, majd annak leteltével nyugalomba vonult. Az iskola vezetését ekkor felettes hatóságunk *Grosz Jánosra* bízta, aki azt azóta nagy buzgalommal végzi.

Végezetül hálával emlékezünk meg iskolánk nagynevű felügyelőiről: dr. *Haberern Pál*, dr. *Németh Ödön* és dr. *Zimmermann Ágost* egyetemi tanárokról, akik a terhes évek alatt hathatós segítőkezet nyújtottak a tanítótesületnek s legfőbb gondjuk volt iskolánk felvirágoztatása.

Visszapillantva az elmúlt tizennégy évre, látjuk, hogy iskolafenntartó hatóságunk mindenkor nagy gonddal, szeretettel és áldozatkészséggel viselte szívén az egyház és nemzet veteményes kertjének sorsát s oly munkásokat állított az eszményi cél szolgálatába, akik hivatásuk magaslatán állva a kitűzött célt a lehetőségig megközelíteni mindenkor szent kötelességüknek tartották.

Kalma Pál.

Adatok iskolánk 1932/33. évi történetéhez.

Ha az 1932/33. iskolai évre visszapillantunk, hálával emlékezünk meg az Egek Uráról, aki áldó kezével ez évben is megtartott, erőt, kitartást adott nehéz munkánkhoz.

Több, mint 100 éves multra visszatekintő iskolánk nagy missziót teljesített és teljesít az egyház és haza szolgálatában. Nemcsak egyházunk nagyjai, hanem a főváros sok-sok kimagasló és vezető egyénisége nyerte benne a tudomány- és műveltségnek alapját. Iskolánk minden időben kultúrfeladatának magaslatán állott. Nélkülözhetetlen volt a fővárosnak akkor, amikor közoktatási intézményei még nagyon kezdetleges állapotban voltak, de az most is, amikor a főváros gyönyörű paloták, modern épületek, jól felszerelt tantermek és ingyenes iskoláztatással rendelkezik. A mai világnézet a kollektívizmus, az uniformizálódás irányában folyik. Adáz harc folyik a lélek ellen, minden magasabb lelkiség, a lelki önállóság, a szellemi szabadság, az egyéniség ellen. Nem ok nélkül kongatják a vészharangot a különböző felekezetek lelkészei. De célt a lélek, az egyéniség megmentésében csak akkor érnek el, ha a felekezeti iskolák, mint magvetők az ébredő lelket megragadják és hűséges sáfárokként plántálják a magot a fogékony talajba.

Egyház és iskola szoros és harmonikus együttműködésére nagyobb szükség nem volt, mint ma. A mai válságos gazdasági állapotok között bizony nagy áldozat az egyházi iskolák fenntartása. Az iskolafeladás gondolata, a tehertől való szabadulás szépen zengő szirénhangja nagyon tetszetős, de kérdelem: arányban van-e azzal a veszteséggel, ami ezáltal felekezeti szempontból az egyházra, a társadalomra háramlik?!

„Az evang. egyház mindenkor az iskolák egyháza volt. Minden erőnkől áldozni kell az egyház és iskola ikeroltárára“, jelentette ki D. Dr. Raffay Sándor püspök úr a bányakerületi közgyűlésen.

„Tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye a te koronádat!“ És a mi egyházi életünk koronája: az iskolák. Ha ez vezérli egyházi előljáróinkat, akkor nem félttem elemi

iskolánkat. Meg kell találnia és meg is fogja találni azokat a forrásokat, amelyek segítségével nemcsak középiskoláit, hanem legrégebb intézményét, melyből a többiek kifarjadtak, fenntartja. Erős akarat, bölcs és előrelátó vezetés mellett az egyházközség nemcsak megtarthatja, hanem föl is építheti. Volt a multban egy Várdombi Simonyi Ágoston, ki életének minden verejtékét, egész vagyonát az egyházi iskolák fejlesztésére hagyományozta, lesznek talán a jelennek is iskola- és gyermekbarátai, kik szívesen áldoznak e nemes célra.

Egyházunk mindenkor nagy gondot fordított arra, hogy az iskola irányítása, vezetése oly férfiak kezébe kerüljön, akik egyház iránti szeretetből, ragaszkodásból nagyra értékelték az iskola munkáját. Az egyház erősségét látták a jó iskolákban. Most, amidőn ismét tisztújítás volt és az egyházközség bizalmából új vezetők kerülnek egyházunk és iskolánk élére, hálát adunk a Mindenhatónak, hogy az elmult esztendőben oly bölcs és erősakarátú vezetőket adott, akik iskoláinkat nemcsak bölcsen irányították, hanem mindenkor hűségesebb harcosai voltak az igaz ügynek. Egyéniségük, egyház és iskola iránti szeretetük világító fáklya gyanánt tündökölt és mutatta azt a keskeny utat, mely az igaz cél felé vezet. Az ő vezérletük alatt iskoláink nemcsak megtartották régi nívójukat, hanem fejlődtek úgy külső, mint belső vonatkozásban. Midőn megválnak tiszttségüktől, őszinte evang. lélekkel kérjük, maradjanak továbbra is iskolánk és azon keresztül egyházunk hű munkásai.

Dr. Haberern J. Pál egyet. tanár, egyházi közfelügyelő több mint három évtizeden át iskolánknak megértő barátja és bölcs irányítója volt. Egyházszeretete, hithű evang. lelke kitörülhetetlenül összeforrt iskolánk történetével. Vezér és őrálló volt ő az egyház veteményes kertjében. Örömben és bánatban jó barátja, atyai tanácsadója a tantestületnek. Igaz meggyőződésünk, hogy mint tiszteletbeli közfelügyelő iskolánk ügyeit, annak fejlődését továbbra is szíven viseli és tanácsával annak mindenkor javát szolgálja.

Dr. Zimmermann Ágost egyet. tanár, iskolafelügyelő, iskolánk közvetlen előjárójától, nehéz lélekkel búcsúzunk. Hat éven keresztül nagy elfoglaltsága mellett gondos irányítója volt iskolánknak. Nemes szívéhez nagy munkái között, talán a legközelebb állt az elemi iskola. Bölcsessége, erős egyénisége nagy és döntő időben megtalálta azt az utat, irányt, amelyen iskolánk imbolygó hajóját mindenkor biztos kézzel vezette a sziklák között is a biztos révbe. Megértő nagy lelke erős sziklavára volt iskolánknak és tanítóttestületünknek. Mint az igaz ügynek erős lelkű vezérétől, nehezen válunk meg. E válságos időkben az ő erős és gerinces egyéniségére nagy szükség lett volna. Biztató fényugárként hat

azonban kijelentése, hogy mint iskolabizottsági tag továbbra is mellettünk áll és velünk együtt küzd iskolánk fenntartásáért és felvirágoztatásáért.

Őszinte tisztelettel és bizalommal üdvözljük az új egyházi közfelügyelőt, dr. Németh Ödön egyet. tanár, dr. Hittich Ödön ny. gimn. főigazgató I. isk. felügyelő, dr. Renk Ernő II. isk. felügyelő és dr. v. Kolta Ervin iskolagondnok urakat. Hosszú éveken át odaadó szeretettel és ragaszkodással fáradoztak iskolánkért. Fogadják továbbra is különös szeretetükbe szép multú elemi iskolánkat. Ennek az iskolatípusnak a lutheri egyház a megteremtője és az egyház virágzása ma sem képzelhető el iskolák, nevezetesen olyan elemi, tehát alapvető iskolák nélkül, melyeknek atmoszférája erős és hithű jellemekké edzi a fiatal lelkeket.

Dr. Németh Ödön egyet. tanár személyében az a férfi került a közös egyház vezető tisztségébe, aki nemcsak egyházunknak ügyeit, hanem főképpen iskoláinkat az egyháznak erkölesi tökéit fogja szívében viselni. Iskolánk már többször tapasztalta az ő szerető és megértő kezét. Ő volt az, ki mint iskolafelügyelő nemcsak hangoztatta, hanem erős, céltudatos és bölcs megfontoltsággal szembeszállt azon irányzattal, mely az elemi iskola megszüntetése mellett igyekezett hangulatot teremteni. Adja a Gondviselő, hogy új előjáróink által elterjedjen és minden egyháztagban felébredjen őseink áldozatkészsége és ragaszkodása az egyházi iskolák iránt.

Az 1932/33. iskolaévet ünnepélyes istentisztelettel nyitottuk meg. Növendékeink száma ezen tanévben 277 volt.

A tanulók egészségi állapota a lefolyt tanévben kielégítő volt. Néhány szőrványos megbetegedésen kívül, nagyobb kiterjedésű járvány elkerült. Óvatosságból február 6—13-ig a városban nagymértékben garázdálkodó influenza-járvány miatt a tanítás nálunk is szünetelt.

Amilyen örvendetes, hogy a kellő óvintézkedések folytán évről-évre csökkennek a járványos betegségek, époly szomorúan érintett egyik I. oszt. tanulónknak, Mátyás Jánoskának váratlan elhunyt a karácsonyi szünidőben. Megsírattuk és koszorút helyeztünk a kedves és szorgalmas tanuló sírjára. Isten magához szólította, hogy angyalai között foglaljon helyet. Áldás emlékére!

A tanítói kart sem kímélték a szenvedések és betegségek nehéz órái. Még a nyári szünetben eltemettük Vidovszky Kálmánt, a leánykollégium hittan tanárát. Kedves és szeretetreméltó egyénisége, meleg szíve nemcsak az ifjúságot, hanem a felnőtteket is rabul ejtette. Dacára, hogy elemi iskolánkban nem tanított, mégis jó barátot szólított el a halál soraink közül. Emlékét megőrizzük.

Szomorú baleset áldozata lett dr. Bexheft Ármin orvos, iskolánk 35 éven át volt egészségi őre. A sors szomorú

iróniája! Ő, ki évtizedeken át oktatta és intette az ifjúságot a közlekedési veszedelmekre, ennek lett áldozata. Bánatos szívvel mondtunk búcsút a kiváló és nagy tudású orvosnak, a jószívű emberbarátnak és a hűséges kollégának. Szeretettel őrizzük emlékét!

Dex Ferenc tanítót dec. hónapban súlyos betegség láncolta kórházhoz. Aggódó gyermekszívek, szerető kartársak és tisztelő szülők virrasztottak lélekben betegágya fölött. A Mindenható meghallgatta a tanító bácsiért fohászkozó gyermekek imáját és egyhónapi betegsége után ismét megjelenhetett növendékei között.

Hosszabb szabadságot kapott Döbrentey Irén tanítónő. Mindkét esetben Németh Margit tanítónő helyettesítette igaz pedagógiai tudással és lelkiismeretes kötelességteljesítéssel.

Jakobei Erzsébet tanítónőt a családjában előfordult gyász és ragályos betegség miatt három héten át Péch Piroska tanítónő helyettesítette. Működése ismeretes, mert már több éven át hospitált a III. leányosztályban.

A tanítótanárságban 1933. január 1-től változás állott be. Lahmann György igazgató-tanítót egy évi szabadság után nyugállományba helyezte a vallás- és közoktatásügyi miniszter. Neki a tantestület nyugalma éveiben békecsend és megnyugvást kíván. Helyette az iskola elöljárói a tantestület javaslatára Grosz János tanítót bízták meg az igazgatói teendők helyettes ellátásával. Az I. fiúosztály vezetésére pedig, mint kiegészítő tanítót, Raffay Sándort alkalmazták. Szeretnők hinni, hogy Raffay Sándor tanítóban iskolánk oly ifjú erőt nyer véglegesítése esetén, aki méltó lesz iskolánk, tanítótanárságunk régi jó hírnevéhez.

A tanítás mellett a tanítótanárság főszínterét az idén is a nevelésre, arra a nevelésre, amely az akaratot igyekszik a növendékekben fejleszteni, hogy ő maga is akarjon a munkának, a jónak, nemesnek szolgálatába állni. Növendékeinknek nemcsak oktatói, hanem elsősorban nevelői akartunk lenni. Nevelni őket istenfélelemre, haza- és felebaráti szeretetre, a kötelesség lelkiismeretes teljesítésére. Ez volt gondoskodásunk főcélja.

Az egyház és hazafias ünnepeket kegyelettel megültük. Protestáns növendékeink a tanítók vezetése mellett résztvettek a gyermek-istentiszteleteken. Ezenkívül szorgalmasan látogatták a vasárnapi iskolát, melyet nagy szeretettel vezet Jakobei Erzsébet tanítónő.

Megemlékeztünk a 100 éves Gusztáv Adolf Egyesület áldásos működéséről.

Október 31-én, a reformáció emléknapján a protestáns növendékeink megjelentek az istentiszteleten, hogy hithűségükről tegyenek vallomást.

Más felekezetekhez tartozó növendékeink a vallástani-

tók vezetése mellett tettek eleget Isten iránti kötelességüknek.

Nagy szeretettel készültek növendékeink a karácsonyi ünnepélyre. Már hetekkel az ünnepély előtt lázas munka folyt a kicsinyek között. Gyűjtöttek szeretetadományokat, daloltak és szavaltak, hogy méltóképp fogadják a szeretet e nagy örömnapját. December 23-án d. u. volt a nagy nap. Kedves és szívet megragadó ünnepély után, minden szegénynek jutott a szeretetadományból. Jutott a gyűjtött adományokból sok olyan gyermeknek is, aki nem iskolánk növendéke. Mintha teljesült volna Szabolcska Mihály gyönyörű költeményének strófája: „Karácsony estéjén, minden esztendőben szeretném, ha király lehetne belőlem“.

Hogy a gyermeki szívet husvét ünnepére előkészítsük, Jézus életét vetítettük filmen. Istentisztelet volt ez növendéknek, tantestületnek és a megjelent szülőknek. A filmhez szükséges magyarázatot a h. igazgató-tanító látta el. Dr. Böhm igazgató úrnak, aki szívesen bocsátotta az elemi iskola rendelkezésére a vetítógépet, ezúttal is hálás köszönetet mondunk.

A szeretet, tisztelet és hála nevében folyt le május 27-én az Anyák napja. Előadásra került „Édesanyám“ c. képsorozat, melyet Németh Margit és Péch Piroska állítottak össze.

Az intézet díszterme zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel, akiknek élén ott láthattuk az iskola és egyház előljáróit, amit ez az illusztris vendégsereg végig élvezhetett, az felejthetetlen élmény volt mindenki számára.

Körülbelül 70—80 gyermek igazi lelkesedéssel és szeretettel igyekezett a soha el nem múló anyai szeretetet és hűséget a hallgatóság szívébe belevésni.

A lelkes betanítók és irányítók, a tantestület, kiváltképpen Németh Margit, Péch Piroska és Kendeh Kirchknopf Sári tanítónők sok-sok fáradságukért a tökéletes sikerben lelték jutalmukat. Ez a siker méltó a Deák-téri elemi iskola jó hírnevéhez, mert újabb bizonyosságot szolgáltatott az iskola magas etikai színvonaláról. S rávilágított ennek az ünnepnek a fénye azokra a bensőséges szálakra is, melyek tanítványt, szülőt, tantestületet és előljárót egymással összekötnek. Ez a harmonia és együttműködés magyarázza meg az iskola nagy teljesítőkéességét.

A hálának és megemlékezésnek szolgált a Várdombi Simonyi Ágost emlékünnepe, melyet iskolánk a többi testvérintézetekkel november 27-én tartott. Megérdemli az, aki egész életének verejtékét, vagyonát az iskolák javára hagyományozta, hogy emlékét felejthetlenné tegyük. Az ünnepély iskoláink egységartozásának, együttműködésének alapkövéte volt. Elemi iskolás növendékeink műsor-

száma kedvesen és méltóan illeszkedett a művésziesen összeállított programba.

A hazafias érzés emelésére, fejlesztésére szolgáltak az aradi vértanúk emlékére október 6-ának, a magyar szabadság 1848. évi újjászületésének, március 15-ének megünneplése. Március idusát a növendékek kedves ünnepély keretében újították fel lelkükben. A nap nagy jelentőségét Dex Ferenc méltatta alkalmi beszédben.

Október 17-én Klebelsberg Kunó gróf volt vallás- és közoktatásügyi miniszter temetése napján a kegyelet jeléül szünetelt a tanítás. Tanítás keretében a tanulók értelmi fejlettségéhez szabott módon megemlékeztünk az elhunyt nagy érdemeiről. A nagy férfi érdemeit hazánk kiválói méltóan megörökítették. Iskolánknak kifejezetten barátja volt.

Február 14-én, Apponyi Albert gróf, csonka országunk nesztorának temetése napján iskolánkra is kitűztük a gyászlobogót. Ifjúságunk a tanítók kegyeletes megemlékezéséből megérezte a nagy veszteséget, mely szenvedő hazánkat érte, a haza igazságáért és ezeréves határáért lankadatlanul küzdő férfi halála által.

Tanulmányi kirándulásokat a tanítás gyakorlati szemléltetése céljából minden osztály több ízben tett az őszi és tavaszi hónapokban.

A tanítók és szülők összműködése teljesen harmonikus. Az újabb korban nagyon felkapott és favorizált szülői értekezletek ünnepélyeink keretében folytak le. A szülői értekezleteknek elvitathatatlan értékük van a nevelésben, az iskola és szülők közötti kapcsolat megteremtésében, de az is bizonyos, hogy inkább nagy általánosságban adnak útmutatásokat. Célravezetőbbek az osztálymegbeszélések, az osztálytanítók és szülők közötti gyakori érintkezés. Itt aztán alkalom nyílik a bizalmas beszélgetésre, különösen, ha bensőséges a viszony szülő és tanító között. Iskolánkban ennek a bensőséges viszonynak, a gyakori érintkezésnek szülő és tanító között úgy a nevelés, mint a tanulás szempontjából kiváló eredményét látjuk.

Tanítói értekezletet a tantestület minden hónapban tartott, melyek tárgyát a folyó ügyeken kívül a növendékek erkölcsi magaviselete, tanulásbeli előmenetele és az iskolát érdeklő összes tárgyak képezték.

Az új Tanterv és Utasítás megjelenése folytán tantestületünk több alkalommal intenzív megbeszéléseket folytatott az Utasítás egyes szakaszai, az új Tanterv gyakorlati alkalmazása fölött. E tanévben különösen a beszéd- és értelemgyakorlatok és a német nyelv anyaga és tanítási módszerei kerültek megvitatás alá.

A tanév folyamán az iskolát látogatták: Broschko G. Adolf lelkész, dr. Németh Ödön I. isk. felügyelő, dr. Zim-

mermann Ágost II. isk. felügyelő, dr. Renk Ernő iskolai gondnok és Mohr Henrik lelkész, egyházmegyei tanfelügyelő.

Az állam részéről az iskolában a folyó évi tanítási eredményt felülvizsgálták: báró Proff Kocsárdné torna-, Vedródy István rajz-, Karvaly Viktor ének-, Erődy Emma kézimunka-szakfelügyelők és dr. Zelenka Frigyes kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő. Az állami felügyelet szakvéleménye tantestületünkre nézve elismerő volt.

Az egyetemes egyház tanügyi bizottsága elnökének, dr. Mágócsy Dietz Sándornak megbízásából Perényi Rezső aszódi igazgató-tanító tanulmányozta két napon át iskolánk oktatási módszereit és tanulmányi előmenetelét. Kedves és felejthetetlen emlékének mondotta Perényi Rezső igazgató e két napot, melyet iskolánk falai között töltött. „Gyönyörű virágszál ez abban a koszorúban, melyet 40 éves tanítói pályáján gyűjtött”.

Iskolánk szemléltetési eszközei és felszerelése évről-évre gyarapodnak. Ebben a tanévben az ifjúsági könyvtárt szerveztük meg. Ugy tapasztaltuk, hogy az ifjúsági könyvtárra nagy szükség volt, mert növendékeink rendkívül nagy mértékben vették igénybe. Bizonyosága ez annak, hogy gyermekeink szeretnek olvasni és sokra becsülik a jó könyvet.

A tanítótestület megragad minden alkalmat, hogy a gyermeki lelket mások nyomorúsága iránt fogékonnyá tegye, azért idén is a karácsonyi gyűjtéseken kívül a növendékek gyűjtöttek : a Siketnémák Otthonának javára (jegyeladás) 54 P 30 f-t, a Hősök sírjainak rendbehozatalára 31 P 26 f-t, a Gusztáv Adolf 100 éves emlékűnnepélye alkalmára 13 P 34 f-t, a Gyermekek-napon a templom előtt felállított urnához járultak és leadták filléreiket, ugyanezt cselekedték a vakok részére rendezett gyűjtéskor.

Meglátogatták két alkalommal az iskola dísztermében a Nemzeti Színház nyugdíjas tagjai által rendezett előadásokat és így filléreik révén nemcsak a nyomort enyhítették, hanem alkalmuk volt tanulságos és mulattató előadást élvezni.

Maga a tantestület és iskola is buzgó példával jár elöl, hogy szegény tanulók nyomorát enyhítse. A rászorultakat ingyen tankönyvekkel, írószerekkel, ruhával és téjjel látta el.

Ezt természetesen csak úgy tudta teljes mértékben elérni, hogy jobbmódú szülők felebaráti szeretetből, könyörületességből siettek az iskola rendelkezésére bocsátani pénz-adományokat, ruhákat és egyéb felszereléseket. Sugár Sámuel gyárigazgató 80 P-t, az Első Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület 25 P-t, Fellner Alfréd vezérigazgató 50 P-t, Deli Pál 10 P-t, Krempels Béla 10 P-t, Weinbrenner Rudolf 10 P-t, dr. Szebeni Dezső 10 P-t adományoztak. Ezenkívül az egyes osztályok gyűjtöttek 34 P 32 f-t, Ágoston Manó vezérigazgató szegény leánykák részére nagymennyiségű ruhaneműt

adott, Cukorkákat a karácsonyfa feldíszítésére küldtek Flóris és Stühmer cukorgyáarak.

Kiváló szorgalmú és jó magaviseletű IV. oszt. fiú tanuló megjutalmazására dr. Renk Ernő 10 koronás aranyat adományozott. Ezt a jutalmat a tanító javaslatára lászlófalvi Eördögh Géza kapta.

A Deák-téri Luther Szövetség Gyámolító Szakosztályának elnöke szemüveget juttatott egy szegénysorsú növendékünknek.

A szeretet, mely megsegítette, felruházta a szegényeket és nyomorúságban sínylődőket, lelje jutalmát a gyermekek örömkönyveinek ragyogásában.

Végül, midőn hálatelt szívvel fejezem ki köszönetemet mindazoknak, akik az iskola ügye iránt érdeklődve iskolánkat anyagi és erkölcsi támogatásban részesítették, kérem a Gondviselőt, adjon minél több nemes és áldozatkész barátot iskolánknak, hogy minél nagyobb mértékben fejthesse ki kulturális hivatását egyházunk, városunk és hazánk javára.

Úgy legyen!

Budapest, 1933. június havában.

Grösz János.

Iskolánk tanítótestülete.

Dex Ferenc IV. fiú oszt. tanítója.

Döbrentey Irén I. leány oszt. tanítónője.

Grösz János III. fiú oszt. tanítója, h. igazgató.

Jakobei Erzsébet III. leány oszt. tanítónője.

Kalma Pál II. fiú oszt. tanítója.

Lányi Mária II. leány oszt. tanítónője.

Raffay Sándor I. fiú oszt. segédtanítója.

Özv. Windt Józsefné IV. leány oszt. tanítónője.

Hospitáló tanítónők:

Németh Margit, Péch Piroska, Kendeh Kirchknopf Sári.

Hitoktatók:

Ferenczy Géza belvárosi segédlelkész,

Hartmann Sámuel hitoktató.

Tanulók névsora.

I. leányosztály.

1	Albach Edith	Krausz Ilonka
	Brinza Margit	Michel Hedvig
	Fodor Ágnes	Oppenheim Magda
	Friesz Mária	Orendi Erika
5	Gergely Mária	15
	Hirsch Márta	Sághi Anna
	Herceg Hohenlohe W.	Scheiber Veronka km.
	Senta M. mt.	Szamoila Éva
	Jakubecz Julianna	Tausz Mária
	Jakubecz Katalin	20
10	Kappel Irma	Tóth Mária
		Vámossy Éva

II. leányosztály.

1	Bernhardt Mary	Kotz Erzsébet
	Bretter Zsuzsi	Königstein Judit
	gölniczbányai Elischer	Kurzer Katalin
	Vilma	Kuh Teréz km.
	tiszaföldvári Eszláry	15
	Mária	Mátyás Klára
5	Fekete Margit	Nádasdi Hedvig
	Friedrich Marianne km.	Proksa Elvira
	Gere Éva	Salgó Livia
	Gyuricza Éva	Szőcs Éva
	Jakobei Ilona	20
10	Kemény Veronka	Tulok Ida
		Wohlstein Magda

III. leányosztály.

1	Bartha Pálma	Kehi Gizella
	Benkő Györgyike	10
	Bóhm Sarolta	Krausz Margit
	Garai Edit	Markovics Mária
5	Gécs Mária	Mika Éva
	Gerő Zsuzsanna	Náthán Erika
	Hajdu Yvonne	Ottó Lúcia
	Kirchner Edit	15
		Pavlovits Alexandra
		Reiner Marianne

mt = magántanuló

km = kimaradt

Reményi Éva	25 Szász Éva mt.
Rendes Mária	Szász Gabriella mt.
Rosenauer Erzsébet	Szemess Ágnes
20 Roth Anna Mária	Sztaron Anna
Scheumann Eleonóra	Tsuk Klára
Schwarz Éva	30 Vámosy Edit
Sere Anna	Wiener Marianne
Sturm Lúcia	

IV. leányosztály.

1 Abel Leontin	Jakobei Márta
Aladics Erzsébet	Jakubecz Anna
Bárdi Edit	Johnson Gudrun mt.
Blau Erzsébet	25 Kemper Erzsébet
5 Bocskai Magda	Kenyeres Zsófia
Dán Éva	Komor Ágnes
Dán Livia	Margalit Gabriella
Fekete Éva	Meyer Tessa
Fellner Gabriella mt.	30 Miklós Marianne
10 Fleischmann Erzsébet	szotyori Nagy Zsófia
Fleps Ruth	Odorfer Magdolna
Forbáth Vera	Rác Zsuzsanna
Geréb Katalin	Réti Éva
15 Gonda Alice	35 Sándor Juliska
Görög Veronka	Sugár Klára
Gutmann Ágnes	Takáts Erika
Habinstroh Gabriella	Wingenbach Margit
Halász Magdolna	Winter Éva
Hazay Judit	40 Zádor Karolina
20 Hofmann Henrietta	Zilahy Helga

I. fiúosztály.

1 Babay János	Budinszky Tibor
Balassa Tamás	Deli György Károly
Baranyai László km.	Flóris Frigyes Kristóf
Berger László	10 Földiák Tamás
5 Bocskay József	Gálócsy Zsigmond
Bruck Tamás	Gécs Pál

mt = magántanuló
 km = kimaradt
 † = meghalt

Hajdu Iván	20 Ormai Ervin
Kármán György Dezső	Pajor Vilmos
15 Kelemen Tamás Árpád	Sándor István Tamás
Kertész Péter	Schreiber Ferenc
Krepels Tibor	Sugár Béla mt.
Marcsek Zoltán	25 Tiroly Károly
Mátyás Károly János †	Wingebach Károly

II. fiúosztály.

1 Barta Béla km.	Lindenmayer Arisztid
Bauer István	20 Matolcsy László
Berkovits Péter	Meyer Márton
Bécsi József	Malin Róbert
5 Deli Pál	Martos Péter
Dick Tamás	Paszicsnyek Ferenc
Fillenz Péter	25 Schmolka Tamás
Fullajtár Vilmos km.	Schwob Oszkár
10 Gál János mt.	Szemere György
Germanus György	Szenes Emil
Grünfeld Endre	Tóth József
Gundel István	30 Vadász Béla
Gyapay Gábor	Vigyázó Tamás
15 Hajós Zoltán	Wahrmann Iván
Hoffenreich György	Weinbrenner Artur
Kún Bertalan	Weisz Imre
Láng Gusztáv	35 Zimmermann Tamás

III. fiúosztály.

1 Alpár Péter	Friedmann József
Ágoston Péter mt.	Gabos György
Beck Iván	Grünstein Sándor
Berger Iván	15 Gundel József
5 bellusi Baross Gábor	Gündisch Gusztáv
Bródy Tibor	Gyárfás János
Dán Ferenc	Herman József
Edelbacher Rudolf	Hevesi Gábor
tiszaföldvári Eszláry	20 Hódos Frigyes
István	Hulei Győző
10 Fekete Domokos	Károlyfi József
Fenyő Ervin	Kelemen Ferenc

mt = magántanuló

km = kimaradt

† — meghalt

	Kenyeres János		Stern Sándor
25	Kirchmayer Elemér		Stux István
	Kostenszky György		Szadorf Miklós
	Kotri Antal	40	Szemere Imre
	Lőwy József		Szemere Tamás
	Mittermann Edgárd		Szirmay Iván
30	Molnár Imre		Takács Sándor
	Nagel Miklós		Turcsányi Zoltán mt.
	Nagy Ernő	45	Vas Andor
	Novák Cézár		Wertheimer György
	Pajor Aladár		Wurmfeld György
35	Simándi György		
	Schmidt Gusztáv		

IV. fiúosztály.

1	Back Sándor		Oberländer Imre
	Baksa Ottó István km.	30	Pajor Kornél
	gyulai Bernáth Arvéd		Resofszki Péter
	Biró András		Riedl Egon
5	Bolyky Tamás		Sattler Tamás mt.
	Breszlmayer Román		Scheller Géza
	Daróczy Tamás	35	Scheumann Erik
	Dick János		Schloss Tibor
	Eber Ferenc Gy.		Schütz Béla
10	Eidlitz Harry		Stirling Béla km.
	lászlófalvi Eördögh Géza		Sulner László
	Fellegi István	40	Szabó Géza
	Fischer Pál		Szeben Béla
	Fleischmann Károly		Szeghő István
15	Gellért István		Titsch Sándor
	Györfy József		Tolnay Mihály
	herceg Hohenlohe Szigfrid	45	Ulbrich Sándor
	Jármay Gusztáv		Ungár Géza
	Jármay Péter		Urbán Sándor
20	Juhász Imre		Victor György
	Kappeller Miklós		Vidor Miklós
	Kovács Gábor	50	Vukovits Béla
	Kovács Gábor		Weinbrenner Rezső
	Kovács László		Weisz György
25	Kovács Sándor		Wellisch Iván
	Kornhauser Imre		Wingenbach Vilmos
	Kún Miklós	55	Wittmann Tamás
	Michel Guidó		

mt = magántanuló

km = kimaradt

† — meghalt

Tanév-végi statisztikai adatok.

A tanulók vallása és anyanyelve	A fiúk				Összesen	A leányok				Összesen	Fiúk és leányok Összesen
	az I.	a II.	a III.	a IV.		az I.	a II.	a III.	a IV.		
	osztályban					osztályban					
Ág. hitv. ev.	12	14	17	26	69	14	7	13	17	51	120
Református	1	4	4	6	15	1	4	4	4	13	28
Unitárius	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Róm. kath.	5	4	6	9	24	4	5	4	7	20	44
Izraelita	8	13	20	14	55	2	5	9	13	29	84
Összesen:	26	35	47	55	163	21	21	31	41	114	277
Magyar	25	35	46	55	161	21	21	29	40	111	272
Német	1	—	1	—	2	—	—	2	1	3	5
Összesen:	26	35	47	55	163	21	21	31	41	114	277
Kimaradt:	1	2	—	2	5	1	2	—	—	3	8

A jövő tanévre vonatkozó értesítés.

Az 1933/34. tanév szeptember 11-én kezdődik.

Beíratások lesznek június 26., 27-én, pótbéíratások szeptember 6., 7-én d. e. 8—12 óráig.

A tanév megnyitó istentisztelet szeptember hó 9-én reggel 8 órakor kezdődik.

Az I. osztályba mindazok a tanulók vétetnek fel, akik vagy már betöltötték a 6. életévet, vagy az 1933. évben betöltik. A kort keresztlevéllel, illetve születési bizonyítvánnyal igazolni kell. Szükséges a beíratásnál a himlőoltást igazolni.

Más iskolába járt tanulót vagy magántanulót a következő osztályba csak hiteles iskolai bizonyítvánnyal vesszük fel és szükséges, hogy a németben (írás-olvasás) kellő jártassággal bírjon.

Iskolánkba bármely kerületből valláskülönbség nélkül vesszük fel a tanulókat, felekezeti iskola lévén, nem vonatkozik reá az ú. n. „kerületi beosztás”.

A tanítás félnapos rendszer mellett történik, d. e. 8—12-ig. A téli hónapokban 8 óra 20 perckor kezdődik a tanítás.

